

prima instanță: L. Ursu
instanța de apel: A. Panov, A. Minciuna, M. Moraru

dosarul nr. 2ra-796/16

DECIZIE

08 iunie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Iuliana Oprea
Ala Cobăneanu
Oleg Sternioală
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de către Banca Comercială “Moldindconbank”
Societate pe Acțiuni,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Băncii Comerciale
“Moldindconbank” Societate pe Acțiuni împotriva lui Calalb Eugen cu privire la
încasarea datoriei,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 16 decembrie 2015, prin care a
fost respins apelul declarat către Banca Comercială “Moldindconbank” Societate pe
Acțiuni și menținută hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 10 aprilie 2015,
prin care acțiunea a fost respinsă,

c o n s t a t ă :

La 11 aprilie 2013 Banca Comercială “Moldindconbank” Societate pe Acțiuni
(BC “Moldindconbank” SA) s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui
Calalb Eugen cu privire la încasarea datoriei,

În motivarea acțiunii reclamantul BC “Moldindconbank” SA a indicat că
conform contractului de credit nr. 291/08 din 16 mai 2008, prin intermediul filialei
Centru, i-a acordat lui Calalb Eugen un credit în sumă de 473 760 lei, cu termenul final
de rambursare la data de 16 mai 2028.

Indică reclamantul că Calalb Eugen nu și-a onorat obligațiile contractuale
privind rambursarea creditului și achitarea dobânzii calculate pentru utilizarea lui.

Susține reclamantul că la 19 martie 2013 a expediat în adresa lui Calalb Eugen
notificarea nr. 14-2-223 prin care i-a comunicat despre restanța admisă și datoria
restantă care la data de 25 februarie 2013 constituia suma de 1 635 529,06 lei.

Totodată prin notificarea respectivă i-a fost acordat un termen suplimentar de 5
zile pentru achitarea datoriei, comunicându-i-se că în cazul neachitării datoriei, banca
își asumă dreptul de a valorifica creanțele pe cale judiciară.

Mai menționează că în baza calculului efectuat de bancă în privința datoriilor nerambursate, la 25 februarie 2013 datoria restantă și neachitată de către Calalb Eugen în baza contractului de credit nr. 291/08 din 16 mai 2008 constituie suma de 1 635 529,06 lei, care este alcătuită din dobândă neachitată în mărime de 145 987,33 lei, comision în mărime de 28 946,83 lei, dobânda suplimentară pentru neplata la scadență a dobânzii în mărime de 1 424 782,60 lei, dobânda suplimentară pentru neplata la scadență a creditului în mărime de 35 812,29 lei (f.d. 2-3, V-I).

Ulterior, BC „Moldindconbank” SA și-a modificat cererea de chemare în judecată, menționând că cuantumul pretențiilor inițiale a avut la bază, calculul datoriilor la situația din 25 februarie 2013.

În susținerea cererii de modificare a cererii de chemare în judecată, invocă prevederile pct. 7 alin. (9) din contractul de credit nr. 291/08 din 16 mai 2008, în conformitate cu care banca are dreptul de a calcula dobânda până la executarea integrală a contractului.

Astfel, pe parcursul derulării procesului de judecată, datoria debitorului Calalb Eugen față de BC „Moldindconbank” SA a continuat să crească și respectiv, la 15 aprilie 2014 datoriile nerambursate pe contractul de credit nr. 291/08 din 16 mai 2008 acordat pârâtului, constituie suma de 2 005 689,97 lei.

Solicită încasarea de la Calalb Eugen a datoriei bancare în sumă totală de 2 005 689,97 lei, în baza contractului de credit nr. 291/08 din 16 mai 2008, alcătuită din dobândă neachitată în mărime de 145 987,33 lei, comision de administrare în mărime de 24 635,64 lei, dobândă suplimentară în mărime de 1 835 067 lei și taxa de stat în mărime de 50 000 lei. (f. d. 57, V-I)

La 15 decembrie 2014, în baza pct. 7 alin. (9), din contractul de credit nr. 291/08 din 16 mai 2008 reclamantul și-a modificat cererea de chemare în judecată, prin mărirea cuantumul cerințelor, menționând că cuantumul pretențiilor inițiale a avut la bază calculul datoriilor la situația din 25 februarie 2013, pe parcursul derulării procesului de judecată, datoria debitorului Calalb Eugen față de BC „Moldindconbank” SA continuând să crească și astfel, la 10 decembrie 2014, datoriile nerambursate pe contractul de credit nr. 291/08 din 16 mai 2008 acordat pârâtului, constituie suma de 2 184 456,07 lei, constituită din dobândă neachitată în mărime de 145 987,33 lei, comision de administrare în mărime de 28 946,87 lei, dobândă suplimentară în mărime de 2 009 521,87 lei.

Cere BC „Moldindconbank” SA încasarea de la Calalb Eugen a datoriei bancare în sumă totală de 2 234 456,07 lei, în baza contractului de credit nr. 291/08 din 16 mai 2008 (f. d. 122, V-I).

Prin hotărârea Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău din 10 aprilie 2015, cererea de chemare în judecată a BC “Moldindconbank” SA împotriva lui Calalb Eugen cu privire la încasarea datoriei, a fost respinsă ca neîntemeiată (f. d. 169, 176-181, V-I).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 16 decembrie 2015, a fost respins apelul declarat de către BC “Moldindconbank” SA și menținută hotărârea Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău din 10 aprilie 2015 (f. d. 236, 237-240, V-I).

La 04 februarie 2016, BC “Moldindconbank” SA a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului BC "Moldindconbank" SA a invocat că în cadrul examinării cauzei prima instanță și instanța de apel au încălcat și aplicat eronat normele de drept material și au emis actele judecătorești contestate contrar prevederilor legale, încălcări ce au dus la emiterea actelor judecătorești ilegale și neîntemeiate.

Menționează că instanța de apel neîntemeiat a examinat cererea de apel, și contrar prevederilor art. 373 CPC, nu s-a expus asupra tuturor motivelor invocate în apel și nu a constatat circumstanțe importante pentru soluționarea pricinii.

Mai invocă recurentul că instanța de apel la emiterea deciziei contestate nu a ținut cont nici de prevederile art. 586 alin. (2) CC în conformitate cu care, în cazul în care creanțele au devenit scadente concomitent, se stinge în primul rând datoria a cărei executare este mai împovărătoare pentru debitor. Dacă creanțele sînt la fel de împovărătoare, se stinge mai întîi creanța care oferă creditorului garanția cea mai redusă.

Or, la 22 februarie 2013 datoria debitorului de rambursare a creditului a fost stinsă prin vînzarea silită a bunului gajat, însă nu a fost stinsă pînă în prezent datoria privind achitarea dobînzii la credit, comisionului și alte plăți.

Afirmă, cu referire la art. 867 alin. (1) CC la care instanța de apel a făcut trimitere în susținerea deciziei contestate, că nu a aplicat legea care trebuia aplicată și a aplicat o lege care nu trebuia aplicată, deoarece art. 1236 CC expres prevede că, prin contractul de credit bancar, o bancă (creditor) se obligă să pună la dispoziția unei persoane (debitor) o sumă de bani (credit), iar debitorul se obligă să restituie suma primită și să plătească dobînda și alte sume aferente prevăzute de contract.

Față de contractul de credit bancar se aplică prevederile referitoare la contractul de împrumut în măsura în care regulile prezentului capitol nu prevăd altfel sau din esența contractului de credit bancar nu reiese contrariul.

Or, din conținutul contractului de credit, cert rezultă că de rînd cu datoria de credit, datoria principală este alcătuită din: dobînda pentru utilizarea creditului, care reprezintă onorariul băncii pentru creditul acordat și comision care reprezintă plata pentru prestarea serviciilor bancare privind organizarea mecanismului de creditare, administrare și monitorizare a creditului.

Deci, precizează recurentul că atît achitarea creditului, dar și achitarea dobînzii pentru utilizarea acestuia și comisionul sunt obligațiuni pecuniare distincte, diferența dintre acestea fiind clar stabilită în contractul de credit, respectiv se aplică dobînzii de întîrziere pe perioada întîrzierii.

Dobînzile suplimentare pentru neplată la scadența dobînzii și comisionului nu reprezintă dobînzii suplimentare după sensul și caracterul aplicării, dar reprezintă dobînda de întîrziere prevăzută de art. 619 CC, care reglementează procedura de aplicare a dobînzii de întîrziere și sancțiunea în cazul întîrzierii executării obligațiilor pecuniare.

Afirmă că instanța de apel a încălcat dreptul la un proces echitabil prin examinarea superficială a pricinii și aplicarea eronată a normelor de drept material și procedural, fără a se expune în mod corespunzător asupra tuturor problemelor de fapt și de drept indicate în cadrul judecării cauzei.

Susține recurentul că instanțele judecătorești au examinat superficial circumstanțele cauzei și au admis o serie de încălcări, care privesc integral fac ca hotărîrea primei instanțe și decizia instanței de apel să fie ilegale și neîntemeiate.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Examinând înscrisurile anexate la dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că decizia instanței de apel a fost pronunțată la 16 decembrie 2015, prin urmare recursul declarat de BC “Moldindconbank” SA la 04 februarie 2016 se consideră declarat în termen.

În conformitate cu art. 444 CPC, prezentul recurs se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

În aceste circumstanțe, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție trece la examinarea propriu-zisă a cererii de recurs.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de BC “Moldindconbank” SA întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și remiterea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 239 CPC, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În conformitate cu art. 122 alin. (1) CPC, circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante.

Din suportul probatoriu prezent la materialele dosarului rezultă că la 16 mai 2008 între BC “Moldindconbank” SA și debitorul Calalb Eugen a fost încheiat contractului de credit nr. 291/08 în sumă de 473 760 lei, cu termenul final de rambursare la data de 16 mai 2028.

Deoarece, Calalb Eugen nu și-a onorat obligațiile contractuale privind rambursarea creditului și achitarea dobânzii calculate pentru utilizarea lui, la 19 martie 2013 BC “Moldindconbank” SA a expediat către debitorul Calalb Eugen notificarea nr. 14-2-223 prin care i-a comunicat despre restanța admisă și datoria restantă care la data de 25 februarie 2013 constituia suma de 1 635 529,06 lei.

Totodată prin notificarea respectivă i-a fost acordat un termen suplimentar de 5 zile pentru achitarea datoriei, comunicându-i-se că în cazul neachitării datoriei, banca își asumă dreptul de a valorifica creanțele pe cale judiciară.

Notificarea enunțată a fost recepționată conform avizelor poștale de recepție la 27 martie 2013 (f.d. 8, V-I)

Dosarul nu conține date că Calalb Eugen ar fi răspuns notificării expediate sau și-ar fi onorat obligațiunile de rambursare a creditelor contractate în termenul stipulat de bancă.

La 11 aprilie 2013 BC “Moldindconbank” SA s-a adresat cu prezenta acțiune în judecată.

La 22 februarie 2013 în rezultatul vânzării silite a bunului ipotecat BC “Moldindconbank” SA a stins datoria soldului restant la suma creditului restant.

Se reține că Curtea de Apel Chișinău în textul deciziei recurate din 16 decembrie 2015 a apreciat cu referire la art. 220 alin. (1) Cod civil, clauza prevăzută de pct. 2 al contractului de credit nr. 291/08 din 16 mai 2008, ca fiind nulă de drept, deoarece contravine normelor imperative prevăzute de art. 619 Cod civil , din care se deduce cert, că la dobânzi nu se aplică dobânzi de întârziere.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că în condițiile în care de către instanța de apel nu au fost constatate și stabilite un șir de circumstanțe care au importanță pentru soluționarea justă și legală a cauzei, o asemenea concluzie nu poate fi reținută și respectiv, decizia Curții de Apel Chișinău din 16 decembrie 2015 urmează a fi casată din următoarele considerente.

Conform art. 586 alin. (2) Cod civil, în cazul în care creanțele au devenit scadente concomitent, se stinge în primul rând datoria a cărei executare este mai împovărătoare pentru debitor. Dacă creanțele sînt la fel de împovărătoare, se stinge mai întîi creanța care oferă creditorului garanția cea mai redusă.

Conform art. 1236 alin. (1) și (3) Cod civil, prin contractul de credit bancar, o bancă (creditor) se obligă să pună la dispoziția unei persoane (debitor) o sumă de bani (credit), iar debitorul se obligă să restituie suma primită și să plătească dobînda și alte sume aferente prevăzute de contract.

Față de contractul de credit bancar se aplică prevederile referitoare la contractul de împrumut în măsura în care regulile prezentului capitol nu prevăd altfel sau din esența contractului de credit bancar nu reiese contrariul.

În același timp, din materialele pricinii nu rezultă cu certitudine efectele juridice ale plăților efectuate de Calalb Eugen la 25 februarie 2013, nefiind cunoscute consecințele acestor plăți, care datorii anume au fost stinse, ce obligațiuni pecuniare distincte include datoriia principală și ce dobânzi și penalități au fost aplicate, au fost sau nu stinse acestea, și în ce circumstanțe au survenit.

La fel, instanțele nu au stabilit și apreciat nici de modul de formare și aplicare a sancțiunilor de întârziere prevăzute de art. 619 Cod civil.

Mai mult decît atît, ținînd cont de faptul că dobînda pentru folosirea creditului se include în suma totală a datoriei, atît achitarea creditului dar și achitarea dobînzii pentru utilizarea crediutului fiind obligațiuni pecuniare distincte, acestora li se aplică dobînzi de întârziere pe perioada întîezierii.

Articolul 619 Cod civil reglementează procedura de aplicare a dobînzilor de întârziere și ca sancțiune în cazul întîrzierii executării obligațiilor pecuniare.

În același timp, dobînda bancară nu este o sancțiune aplicată în cazul întîrzierii executării obligațiilor pecuniare, ci o remunerație a băncii pentru creditul acordat și respectiv, aceasta nu poate fi apreciată drept dobîndă de întîrziere.

Iar avînd în vedere că materialele pricinii nu atestă cu certitudine efectele juridice ale actului juridic menționat, iar constatările părților sunt contradictorii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide asupra necesității remiterii prezentei pricini spre rejudecare pentru a stabili și a verifica suplimentar la caz circumstanțele de drept și de fapt ale pricinii și să clarifice, în baza probelor, situația reală cu privire la neexecutarea obligațiilor și prin ce se confirmă executarea sau neexecutarea acestora .

Reiterînd imposibilitatea instanței de recurs la examinarea pricinii în ordine de recurs să administreze dovezi noi conform art. 442 alin. (2) CPC, Colegiul civil,

comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție concluzionează asupra remiterii pricinii spre rejudecare în instanța de apel.

Din considerentele menționate și având în vedere că s-a constatat într-o manieră certă examinarea superficială a pricinii și aplicarea eronată a normelor de drept material și procedural, fără aprecierea în mod corespunzător a tuturor problemelor de fapt și de drept indicate în cadrul judecării cauzei, omisiune ce nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către BC “Moldindconbank” SA, a casa integral decizia Curții de Apel Chișinău din 16 decembrie 2015, cu restituirea pricinii spre rejudecare în aceeași instanță.

La rejudecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, să stabilească corect situațiile de fapt și de drept ale litigiului, ținând cont de toate prevederile legale în domeniu și în baza probelor prezentate de părți, de a crea condiții obiective și reale participanților la proces pentru realizarea drepturilor lor procedurale și în baza probelor pertinente administrate, raportate la legea materială ce guvernează raportul juridic litigios, să emită o hotărâre legală și întemeiată, respectând dreptul părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 al. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Banca Comercială “Moldindconbank” Societate pe Acțiuni.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 16 decembrie 2015, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Băncii Comerciale “Moldindconbank” Societate pe Acțiuni împotriva lui Calalb Eugen cu privire la încasarea datoriei, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de apel Chișinău în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă

Iuliana Oprea

Ala Cobăneanu

Oleg Sternioală

Galina Stratulat